

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Wojciech R. Wiewiórowski

Warszawa, dnia 18 marca 2014 r.

DOLiS/DEC-260/14/20677,20679,20682

dot.

DECYZJA

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267), art. 12 pkt 2, art. 18 ust. 1 pkt 6 w zw. z art. 23 ust. 1 pkt. 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.) po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wniosku Pana C.P., o ponowne rozpatrzenie sprawy zakończonej decyzją Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z dnia 28 lutego 2013 r. (znak: DOLiS/DEC-234/13/12864,12877,12883) umarżającą postępowanie w zakresie przetwarzania danych osobowych Pana C.P. przez B. S.A., zaś w pozostałym zakresie odmawiającą uwzględnienia wniosku w sprawie skargi Pana C.P., na przetwarzanie jego danych osobowych przez R. S.A. oraz B. S.A.,

- 1) uchylam decyzję Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z dnia 28 lutego 2013 r. (znak: DOLiS/DEC-234/13/12864,12877,12883) w części dotyczącej umorzenia postępowania w przedmiotowej sprawie w zakresie przetwarzania danych osobowych Pana C.P. przez B. S.A. i w tym zakresie nakazuję B. S.A. usunięcie danych osobowych Pana C.P.,**
- 2) w pozostałym zakresie utrzymuję w mocy zaskarżoną decyzję.**

Uzasadnienie

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w dniu [...] kwietnia 2012 r. wpłynęła skarga Pana C.P., dalej także jako Skarżący, na przetwarzanie jego danych osobowych przez R. S.A., dalej jako Bank, oraz B. S.A., dalej jako B. Skarżący wskazał, że cyt.: „(...) Skarżący prowadził w okresie aplikowania o kredyt działalność gospodarczą pod firmą C. Publicznie dostępne informacje dotyczące przedsiębiorcy to firma, imię, nazwisko, adres siedziby, adresy prowadzonej działalności gospodarczej, rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej. Skarżący złożył wniosek o kredyt konsumencki, nie mający związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, w dniu [...] stycznia 2006 roku. Bank w dniu [...] stycznia 2006 roku składając zapytanie na temat zobowiązań Skarżącego w innych bankach przekazał informacje stanowiące tajemnicę bankową zawarte we wniosku kredytowym do B. S.A. (...). Bank nie otrzymał zgody na przekazywanie danych osobowych w powyższym zakresie do B. S.A., twierdząc, iż taka zgoda nie jest wymagana (...)

Jednakże we wniosku kredytowym (...) nie zostało złożone oświadczenie woli, które w sposób bezpośredni uprawniało bank do przekazywania powyższych danych do B. S.A. (...)

W toku postępowania przeprowadzonego w niniejszej sprawie Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych ustalił następujący stan faktyczny.

1. Pan C.P. w dniu [...] stycznia 2006 r. złożył w Banku wniosek o kredyt konsumpcyjny. W przedmiotowym wniosku Skarżący oświadczył, że cyt.: „(...) dobrowolnie wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych przez R. S.A. i przekazywanie moich danych osobowych oraz informacji stanowiących tajemnicę bankową wynikających z wnioskowanej Umowy Kredytu do B. S.A. (...)”. Bank, w celu weryfikacji zdolności kredytowej Skarżącego, w dniu [...] stycznia 2006 r. wysłał zapytanie do B., aby ustalić czy Skarżący posiada inne zobowiązania, czy reguluje je terminowo i czy nie jest prowadzona przeciwko niemu egzekucja.
2. Bank wskazał także, że cyt.: „(...) należy zauważyć, że Pan P. prowadził przeciwko Bankowi dwie sprawy sądowe – o odszkodowanie oraz o zadośćuczynienie, wskazując odpowiednio na powstanie szkody i krzywdy w wyniku przekazania danych do BIK. W obydwu sprawach sądy wszystkich instancji oddalały powództwa jako niezasadne, wskazując, że działania Banku nie były bezprawne, znajdowały uzasadnienie w przepisach ustawy prawo bankowe (...)”.
3. Aktualnie Bank przetwarza dane osobowe Skarżącego w zbiorze o nazwie „[...]”, zarejestrowanym w księdze prowadzonej przez Generalnego Inspektora pod nr [...], w celach dowodowych w przypadku wniesienia skargi przez wnioskodawcę. Jednocześnie Bank wskazał, że dane osobowe Skarżącego przetwarza w związku z cyt.: „(...) otrzymaniem kolejnego pozwu, skierowanego przez Skarżącego do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (...)” na działalność Banku. Jak podkreślił Bank cyt.: „Usunięcie czy też zanonimizowanie danych Skarżącego pozbawiłoby Bank możliwości odbierania Jego [Skarżącego] zarzutów”.
4. Jak wskazał B., przetwarzał dane osobowe Skarżącego pochodzące z zapytania złożonego w Banku w dniu [...] stycznia 2006 r. Z uwagi na fakt, że powyższe dane przetwarza się przez okres 24 miesiące od dnia złożenia zapytania, aktualnie B. nie przetwarza danych osobowych Skarżącego.

Po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję administracyjną z dnia 28 lutego 2013 r. (znak: DOLiS/DEC-234/13/12864,12877,12883), mocą której umorzył postępowanie w zakresie przetwarzania danych osobowych Skarżącego przez BIK, zaś w pozostałym zakresie odmówił uwzględnienia wniosku w przedmiotowej sprawie.

W dniu [...] marca 2013 r. (w ustawowym terminie) do Biura GIODO wpłynął wniosek Skarżącego o ponowne rozpatrzenie sprawy rozstrzygniętej ww. decyzją. Skarżący wniósł o cyt.: „(...) ponowne rozpatrzenie sprawy i wniosku o usunięcie danych z B. dotyczących zapytań kredytowych przez R. S.A. oraz o usunięcie przez R. S.A. wszystkie informacje o skarżącym, które nie są publiczne dostępne, a które w nieuprawniony sposób są przez Bank przetwarzane”. Skarżący dodatkowo podniósł, iż cyt.: „GIODO w części 1 orzeczenia umarzając postępowanie w zakresie przetwarzania danych osobowych skarżącego

przez B. uznało, iż z treści oświadczeń B. dane o zapytaniach kredytowych zostały usunięte. Tymczasem ze sprawy [...] wynika, iż B. przechowuje dane dotyczące zapytań kredytowych (w tym R.) przez okres 10 lat. Dane są więc przetwarzane i powinny być usunięte. (...) GODO w sposób niewłaściwy ocenił materiał dowodowy zgromadzony w sprawie w zakresie zgodności przetwarzania danych osobowych skarżącego przez Bank z obowiązującymi przepisami prawa krajowego. GODO nie właściwie oceniło legalność przetwarzania danych osobowych skarżącego w zbiorze »[...]« prowadzonym przez R. w odróżnieniu od prawnie usprawiedliwionej archiwizacji dokumentów skarżącego (...) Bank nie uzyskał zgody skarżącego na przekazanie danych do B. (...) Bank mógł przekazać dane do B. ale dopiero po zawarciu umowy kredytowej, do której nie doszło”.

Wobec zarzutów Skarżącego organ do spraw ochrony danych osobowych ponownie zwrócił się do B. w celu dokonania weryfikacji podniesionych kwestii. W wyjaśnieniach złożonych przez B. przed Generalnym Inspektorem Ochrony Danych Osobowych wskazał, iż cyt.: „(...) B. przetwarza dane dotyczące Skarżącego w zakresie zapytania złożonego przez R. S.A. w dniu [...] stycznia 2006 r. w celach archiwalnych. B. przetwarza dane archiwalne w celu rozpatrywania ewentualnych reklamacji bądź roszczeń klientów oraz w celu kontroli przetwarzania danych”.

Po powtórny rozpatrzeniu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zważył, co następuje.

Ad. 1)

W pierwszej kolejności wskazania wymaga, że umorzenie postępowania w zakresie przetwarzania danych osobowych Skarżącego przez B. sformułowane przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w decyzji z dnia 28 lutego 2013 r. (znak: DOLiS/DEC-234/13/12864, 12877,12883) wymaga jej uchylecia w tym zakresie.

Aktem prawnym zawierającym szczegółowe regulacje dotyczące procesu przetwarzania danych osobowych klientów banków jest przede wszystkim ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2012 r., poz. 1376 z późn. zm.), zwana dalej Prawem bankowym.

Odnosząc się do kwestii udostępnienia danych osobowych Skarżącego przez Bank wskazać należy, że B. jest instytucją utworzoną na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa bankowego, który stanowi, że banki mogą, wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, utworzyć instytucje do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania: bankom - informacji stanowiących tajemnicę bankową w zakresie, w jakim informacje te są potrzebne w związku z wykonywaniem czynności bankowych, innym instytucjom ustawowo upoważnionym do udzielania kredytów - informacji o wierzytelnościach oraz o obrotach i stanach rachunków bankowych w zakresie, w jakim informacje te są niezbędne w związku z udzielaniem kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń. Zgodnie z art. 105a ust. 1 Prawa bankowego, przetwarzanie przez banki, inne instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów oraz instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 (np. B.), informacji stanowiących tajemnicę bankową w zakresie dotyczącym osób fizycznych może być wykonywane, z zastrzeżeniem art. 104, 105 i art. 106-106c, w celu oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego. Informacje zawarte w B. służyć mają wypełnianiu przez banki jako instytucje zaufania publicznego ich ustawowych obowiązków związanych z koniecznością dokładania szczególnej staranności w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa przechowywanych środków

pieniężnych, czyli w zakresie ochrony depozytów (art. 50 ust. 2 Prawa bankowego), a także z koniecznością należytego badania zdolności kredytowej, od której istnienia (zgodnie z art. 70 ust. 1 Prawa bankowego), bank uzależnia udzielenie kredytu. Badanie zdolności kredytowej, na którą składa się zdolność do spłaty zobowiązań i wiarygodność kredytowa, jest niezwykle istotnym elementem w działalności banku. B. zostało utworzone właśnie w celu zmniejszenia dla banków i instytucji kredytowych ryzyka udzielania trudnych kredytów, przyspieszenia i uproszczenia procedur kredytowych, wspomaganie decyzji banków dotyczących udzielania kredytu.

Konkludując, przekazanie danych osobowych przez Bank do B. nastąpiło w związku z art. 105 ust. 4 Prawa bankowego, a dla legalności tego udostępnienia (na mocy art. 105 ust. 4 Prawa bankowego) zgoda Skarżącego nie była wymagana. Mając na uwadze powyższe, wskazać należy, że w ocenie organu do spraw ochrony danych osobowych, Bank przetwarzając dane osobowe Skarżącego podjął działania zgodne z dyspozycją przepisów ustawy Prawo bankowe, ale również miał uzasadniony interes w dokonaniu sprawdzenia historii kredytowej Skarżącego nie tylko jako konsumenta, lecz także jako przedsiębiorcy odpowiadającego za związane z prowadzeniem działalności gospodarczej całym swoim majątkiem.

Katalog przesłanek, w oparciu o które B. może przetwarzać dane osobowe pozyskane od banków został określony enumeratywnie w przepisach Prawa bankowego. Również cele, dla których te dane mogą być przetwarzane, wynikają wprost z przepisów ww. ustawy. B. nie wykazał podstaw prawnych dla przetwarzania danych Skarżącego w tzw. celach „ewentualnych reklamacji bądź roszczeń klientów oraz w celu kontroli przetwarzania danych”. Przetwarzanie danych w tych celach może dodatkowo zostać uznane za przetwarzanie „na zapas”, co narusza zasady adekwatności i celowości wyrażone w ww. art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002, Nr 101, poz. 926 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą.

Jednocześnie ponownie podkreślić należy, że zgodnie z zapisami ustawy o ochronie danych osobowych, przetwarzanie danych osobowych jest dopuszczalne wtedy, kiedy zezwalają na to przepisy prawa i takim szczególnym upoważnieniem ustawowym dla B. do przetwarzania danych obejmujących tajemnicę bankową, jest właśnie art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe. B. wskazał natomiast, że przetwarza dane osobowe Skarżącego, pozyskane z dniem [...] stycznia 2006 r., w celu rozpatrywania ewentualnych reklamacji pozostających w związku z m.in. niniejszym postępowaniem. Zaznaczyć zatem należy, że zgodnie z art. 5 ustawy, jeżeli przepisy odrębnych ustaw, które odnoszą się do przetwarzania danych, przewidują dalej idącą ich ochronę, niż wynika to z niniejszej ustawy, stosuje się przepisy tych ustaw. Tym samym, w ocenie Generalnego Inspektora, B. nie legitymuje się podstawą prawną do przetwarzania danych osobowych Skarżącego pozyskanych od Banku w jakimkolwiek innym celu, niż wskazane w ustawie Prawo bankowe, dlatego też nie sposób zgodzić się z tezą przedstawioną przez ten podmiot w złożonych w niniejszej sprawie wyjaśnieniach, iż przetwarzanie przez niego danych osobowych może odbywać się dla realizacji innego celu realizowanego przez administratora danych (tu: B.), którym w niniejszej sprawie jest potrzeba realizowania ewentualnych reklamacji Skarżącego.

Powyższe okoliczności faktyczne i prawne powodują, że konieczne jest uchylenie decyzji organu z dnia 28 lutego 2013 r. w zakresie dotyczącym umorzenia postępowania co do przetwarzania danych osobowych Skarżącego przez B. i na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 6 ustawy, nakazanie administratorowi danych osobowych Skarżącego, wyeliminowania nieprawidłowości w procesie

przetwarzania danych osobowych Skarżącego w sposób określony w punkcie pierwszym rozstrzygnięcia niniejszej decyzji.

Ad. 2)

Ponadto odnosząc się do zarzutu Skarżącego dotyczącego przetwarzania jego danych osobowych przez Bank należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 7 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych, przetwarzanie danych to jakiegokolwiek operacje wykonywane na danych osobowych, takie jak zbieranie, utrwalanie, przechowywanie, opracowywanie, zmienianie, udostępnianie i usuwanie, a zwłaszcza te które wykonuje się w systemach informatycznych.

Ustawa o ochronie danych osobowych określa obowiązki administratora danych, do których należy przetwarzanie danych osobowych z zachowaniem przesłanek określonych w ustawie. Przepisem uprawniającym administratorów danych do przetwarzania danych osób fizycznych, w tym ich udostępniania, jest art. 23 ust. 1 ustawy, zgodnie z którym przetwarzanie danych jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy spełniona jest jedna z przesłanek taksatywnie wskazanych w tym przepisie. Stosownie do jego treści, przetwarzanie danych jest dopuszczalne wtedy, gdy: osoba, której dane dotyczą, wyrazi na to zgodę, chyba że chodzi o usunięcie dotyczących jej danych (pkt 1), jest to niezbędne dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa (pkt 2), jest to konieczne do realizacji umowy, gdy osoba, której dane dotyczą, jest jej stroną lub gdy jest to niezbędne do podjęcia działań przed zawarciem umowy na żądanie osoby, której dane dotyczą (pkt 3), jest niezbędne do wykonania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego (pkt 4), jest to niezbędne dla wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów realizowanych przez administratorów danych albo odbiorców danych, a przetwarzanie nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą (pkt 5). Każda z przesłanek legalizujących proces przetwarzania danych osobowych ma charakter autonomiczny i niezależny. Oznacza to, że przesłanki te co do zasady są równoprawne, a wobec tego spełnienie co najmniej jednej z nich stanowi o zgodnym z prawem przetwarzaniu danych osobowych. W konsekwencji zgoda osoby, której dane dotyczą nie jest jedyną podstawą przetwarzania danych osobowych, bowiem proces przetwarzania danych będzie zgodny z ustawą również wówczas, gdy administrator danych wykaże spełnienie innej z wyżej wymienionych przesłanek.

Wskazać należy, iż w treści zaskarżonej decyzji organ błędnie wskazał, iż przesłanką uzasadniającą przetwarzanie danych osobowych Skarżącego przez Bank jest art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy w związku z art. 74 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330), gdyż jak wynika z ponownej analizy materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie Bank przetwarza dane osobowe Skarżącego w zbiorze „[...]” w oparciu o prawnie usprawiedliwiony cel. Niemniej jednak wobec wskazanych poniżej okoliczności uzasadniających legalność przetwarzania danych Skarżącego przez Bank w oparciu o wskazaną wyżej przesłankę, powyższe nie uzasadnia zmiany skarżonego stanowiska w zakresie przetwarzania danych Skarżącego przez Bank.

W tym miejscu warto przywołać wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 5 lutego 2014 r., sygn. akt II SA/Wa 1150/13, (orzeczenie nieprawomocne), w którym wskazano, iż cyt.: „(...) organ powinien ocenić, czy w sytuacji, gdy wniosek kredytowy

złożony przez skarżącego został rozpatrzony negatywnie, umowa o kredyt hipoteczny nie została zawarta, zaś ani Bank ani skarżący nie występował z jakimikolwiek roszczeniami z tego tytułu (...), istnieją podstawy do uznania, że spełniona została przesłanka »prawnie usprawiedliwionego celu« określona w art. 23 ust. 4 pkt 2 U.o.d.o. (...) Organ winien również zbadać, mając na względzie poczynione wyżej uwagi, czy przetwarzanie danych osobowych skarżącego nie naruszyło jego praw i wolności. Dokonanie oceny w tym względzie jest niezbędne przy przyjęciu przesłanki z art. 23 ust. 1 pkt 5 U.o.d.o”.

W świetle powyższego, w tym przywołanego powyżej wyroku, stwierdzić należy, iż przedmiotowe przetwarzanie danych znajduje uzasadnienie w przepisach prawa (art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy). Analizując powyższy przepis zauważyć należy, iż kładzie on nacisk na to, aby usprawiedliwiony cel realizowany przez administratora danych był prawnie uzasadniony. Za prawnie usprawiedliwiony cel, o którym mowa w art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy, uważa się w szczególności dochodzenie roszczeń z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej (art. 23 ust. 4 pkt 2 ustawy). Bezsprzeczne jest fakt, iż Bank przetwarza dane osobowe Skarżącego w związku ze skierowaniem przez niego kolejnego już pozwu do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Dodatkowo dwa wcześniejsze roszczenia cywilnoprawne skierowane przeciwko Bankowi przez Skarżącego zostały prawomocnie oddalone. Nie sposób przy tym uznać, aby przetwarzanie danych w celu obrony praw przed sądem, gdzie obu stronom sporu przysługują możliwości odpięcia przedstawionych im zarzutów mogło naruszyć prawa i wolności Skarżącego.

Odnosząc się ponadto do zarzutów Skarżącego dotyczących przekazania danych osobowych B. przez Bank, należy wskazać, że obowiązek zachowania tajemnicy bankowej, o której mowa w ustawie Prawo bankowe nie ma charakteru absolutnego. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w wyroku z dnia 16 lipca 2009 r. (sygn. akt: I Aca 466/09) cyt.: „(...) nie obejmuje ona relacji z osobą, której dane dotyczą informacje stanowiące tajemnicę, osób trzecich, gdy osoba uprawniona na piśmie upoważni bank do przekazania informacji, a także przypadków szczególnych, w których sam ustawodawca zdecydował o dopuszczalności takiego przekazania (por. art. 104 ust. 2 Prawa bankowego). Te ostatnie uwzględniać musiały zwłaszcza powinności banków określone m. in. w art. 70 ust. 1 prawa bankowego. Nakazano w nim bankom należyte badanie zdolności kredytowej kontrahentów, czyniąc z niej zasadniczy warunek przyznania kredytu. Ustalenie realnej możliwości terminowej spłaty kredytu wraz z odsetkami służyć ma bowiem minimalizacji ryzyka straty, a przez to ograniczać zagrożenia dla dysponentów w zakresie przechowywanych środków (art. 50 ust. 2 prawa bankowego) i tworzyć warunki wzmacniające bezpieczeństwo oraz stabilność obrotu kredytowego. (...) Do czynności bankowych w rozumieniu art. 5 ust. 1 prawa bankowego należy również udzielenie kredytu. Dane posiadane przez w/w instytucję [B.] mogą być zatem przekazywane bankom w celu oceny zdolności kredytowej, podobnie jak i banki mogą tego rodzaju informacje udostępniać sobie wzajemnie na mocy art. 105 ust. 1 prawa bankowego (...)”.

W związku z powyższym decyzją Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z dnia 28 lutego 2013 r. (znak: DOLiS/DEC-234/13/12864,12877,12883) w pozostałym zakresie zostaje utrzymana w mocy.

Decyzja jest ostateczna. Na podstawie art. 21 ust. 2 ustawy o ochronie danych osobowych i w zw. z art. 13 § 2, art. 53 § 1 i art. 54 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270 z późn. zm.), od niniejszej decyzji stronie przysługuje prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, w terminie 30 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji, za pośrednictwem Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (adres: Biuro GIODO, ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa).